

نمايشگاه اسناد

به مناسبت

۱۲۳۰ آذر

پایان ساخت عمارت

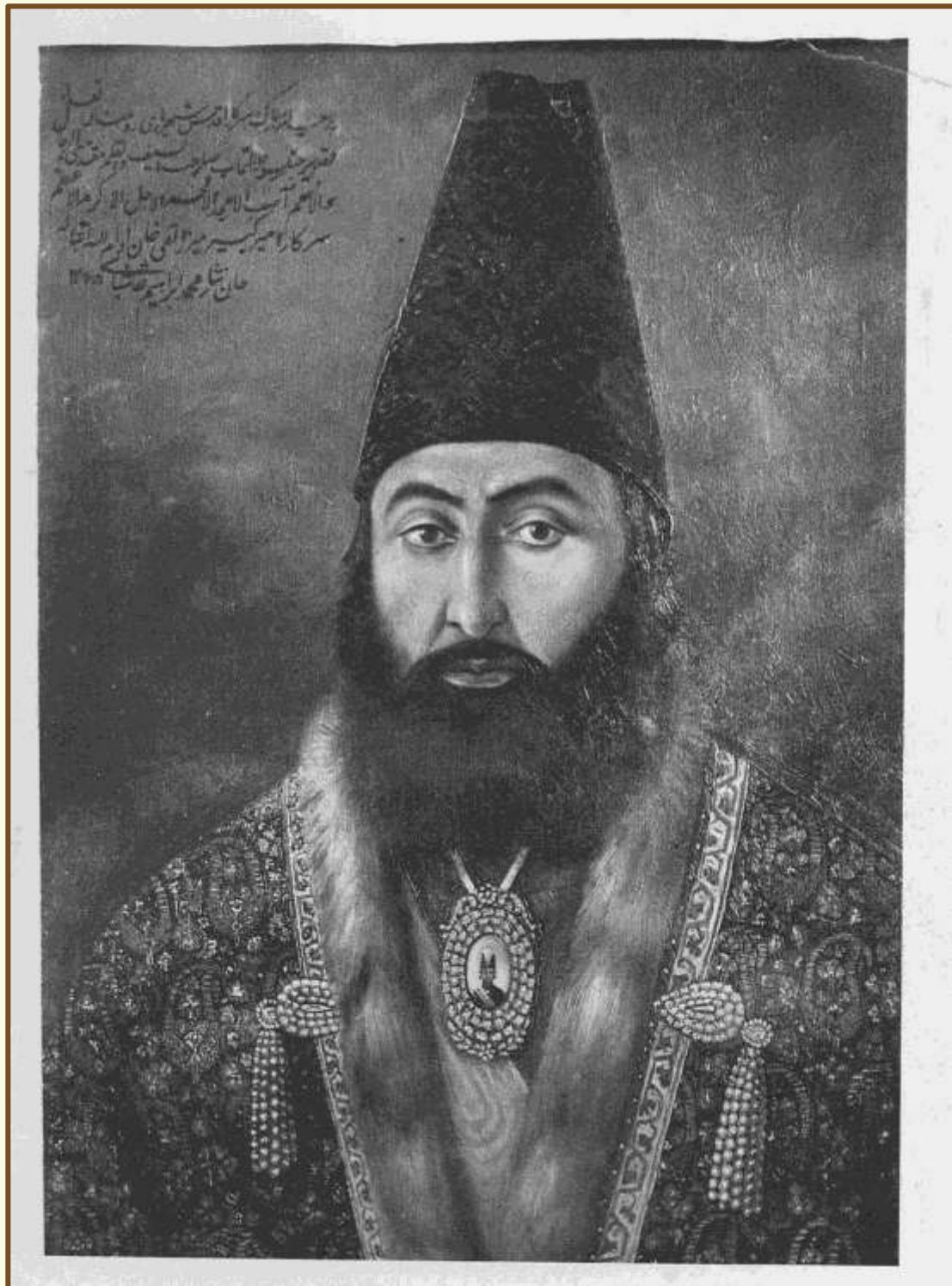
دارالفنون

پایان ساخت عمارت دارالفنون
در تاریخ ۳۰ آذر ۱۳۲۰ش.

آذر					
شنبه	۷	۱۴	۲۱	۲۸	
یکشنبه	۱	۸	۱۵	۲۲	۲۹
دوشنبه	۲	۹	۱۶	۲۳	۳۰
سه شنبه	۳	۱۰	۱۷	۲۴	
چهارشنبه	۴	۱۱	۱۸	۲۵	
پنجشنبه	۵	۱۲	۱۹	۲۶	
جمعه	۶	۱۳	۲۰	۲۷	

قصویری از میرزا محمد تقی فرادهانی (امیر کبیر)، مؤسس دارالفنون

دارالفنون نام اولین مدرسه‌ای است که به همت میرزا محمد تقی فراهانی، امیرکبیر در زمان ناصرالدین شاه و به سبک مدارس اروپایی در ایران تأسیس شد. به تعبیری این مدرسه نخستین دانشگاه ایران در دوران پس از اسلام است که به منظور آموزش علوم و فنون جدید در تهران ساخته شد. ساخت ساختمان آن در قسمتی از ارگ سلطنتی و با معماری آقا محمد تقی خان معمار باشی، رئیس اداره بنائی دیوان اعلی آغاز شد. پس از گذشت یک سال، ساخت قسمت شرقی ساختمان به پایان رسید. در سال ۱۲۶۷ق. جان داود مترجم اول دولت برای استخدام معلم به دربار امپراتور اتریش اعزام گردید و با هیئتی شامل هفت تن معلم برای رشته‌های: پیاده نظام، توپخانه، مهندسی، سواره نظام، طب و جراحی، معدن‌شناسی و دواسازی وارد تهران شد.

روز یکشنبه ۵ ربیع الاول ۱۲۶۸، ۱۰۰ تن از شاهزادگان و فرزندان امراه و اعیان که برای تحصیل در مدرسه انتخاب شده بودند، توسط میرزا محمد علی خان وزیر دول خارجه، به ناصرالدین شاه معرفی شدند. سپس مدرسه طی مراسمی، توسط ناصرالدین شاه افتتاح گردید.

دارالفنون جزء تشکیلات دربار بود و ریاست آن به عزیز خان سردار کل سپرده شد که زیر نظر شاه انجام وظیفه می‌کرد. آموزگاران با اجازه شاه منصوب می‌شدند و برای ورود به مدرسه، داشتن اجازه از شاه لازم بود. ناصرالدین شاه مالیات ملایر و تویسرکان را به مدرسه اختصاص داده بود و خود در سال چند بار به مدرسه سرکشی می‌کرد و در مراسم فارغ التحصیلی دانشجویان شرکت می‌کرد.

اساتید اولیه دارالفنون عبارت بودند از: دکتر پولاك اتریشی و دکتر کلوکه فرانسوی معلم طب، دکتر شلیمر اتریشی معلم طب و داروسازی، کاپیتان ذاتی استاد مهندسی نظامی، مهندس کارنوتا استاد عملیات کوهستانی نظامی (هر دو اتریشی)، ژنرال پروسکی لهستانی استاد جغرافیا و زبان فرانسه، موسیو بوهلر معلم ریاضیات، موسیو ریشار عکاس باشی و استاد زبان انگلیسی و فرانسه (هر دو فرانسوی)، میرزا ابوالحسن خان فروغی ذکاءالملک اول معلم ادبیات، تاریخ و فلسفه، محمدعلی فروغی ذکاءالملک دوم معلم فلسفه، تاریخ و ادبیات، میرزا عبدالغفار خان نجم الدوله معلم ریاضیات و نجوم، واگت اتریشی معلم علوم طبیعی، مادروس خان ارمنی معلم زبان روسی، رضا قلی خان هدایت معلم تاریخ و ادبیات، میرزا عبدالغفار خان معلم ریاضی، موسیو لومر رئیس بخش موزیک نظام، میرزا کاظم خان معلم شیمی و طبیعی،

محمدخان کمال الملک غفاری معلم نقاشی و هنر، محمدرضا
کلهر معلم خوشنویسی، ابوتراب غفاری معلم نقاشی و هنر،
عبدالمطلب ادیب کاشانی معلم ادبیات، مهندس عباس خان استاد
پیاده نظام، ابوالحسن نقاش باشی معلم نقاشی، تقی خان حکیم
باشی کاشانی معلم طب و شیمی و داروسازی، دکتر خلیل ثقفی
اعلم الدوله معلم طب و کلنل پوشہ ایتالیایی معلم پیاده نظام.
برای ترجمه دروس در دارالفنون از این مترجمان استفاده
می‌شد: میرزا ملکم خان اصفهانی، دکتر خلیل ثقفی، مادروس
خان، میرزا آقاخان کرمانی، میرزا علی خان امین الدوله،
محمدحسین خان فروغی و محمدعلی فروغی.

طی ۱۲ دوره تحصیلی بالغ بر ۱۱۰۰ نفر از این مدرسه فارغ
التحصیل شدند که عده‌ای از آنها به مقامات عالی سیاسی و علمی
رسیدند و در دگرگون نمودن جامعه ایران، گسترش دانش و
حوالثی چون انقلاب مشروطه نقش به سزاوی داشتند.

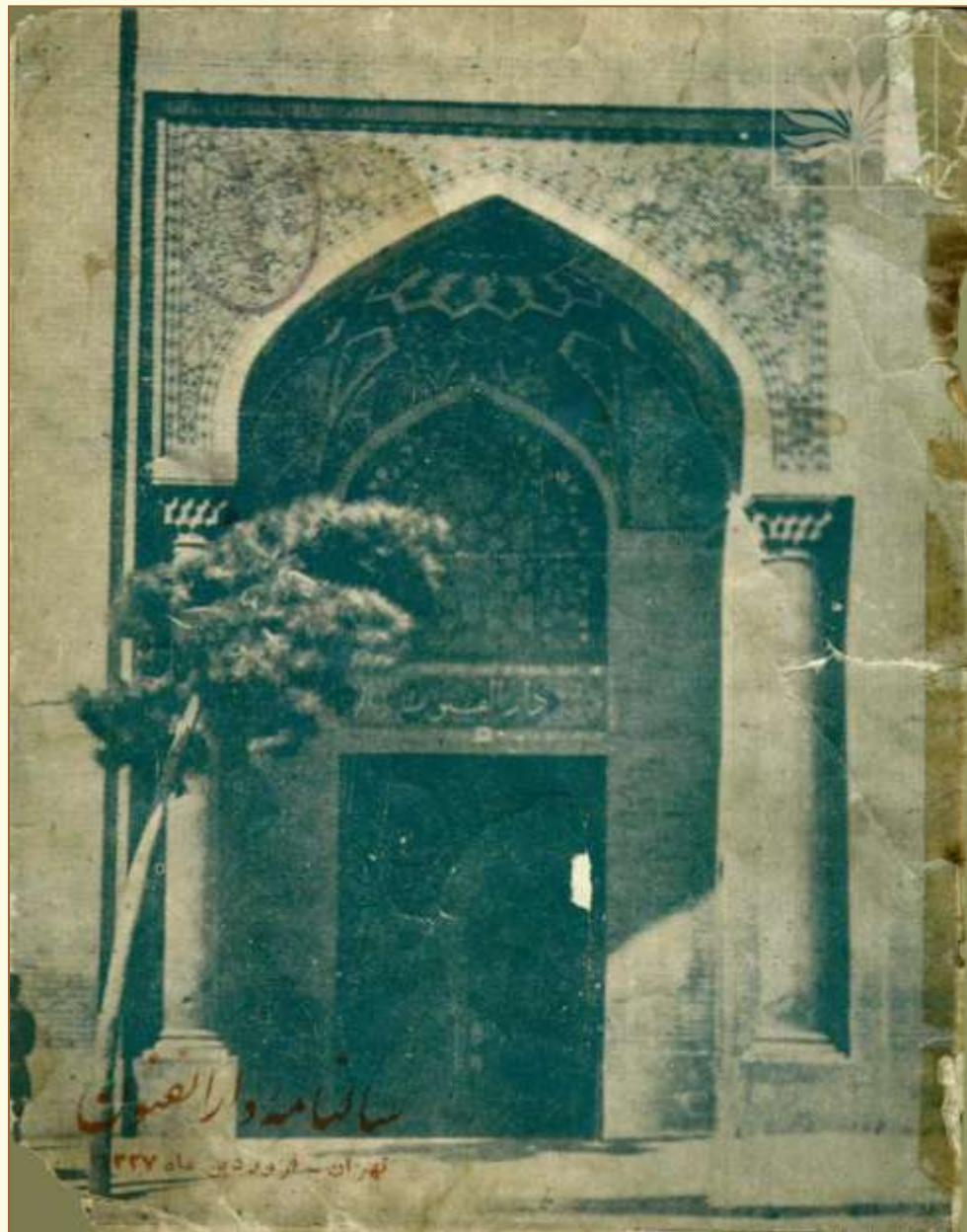

علاوه بر این از فعالیت‌های عمدۀ این مدرسه ترجمه و تأليف کتب درسی بود که در چاپخانۀ مدرسه طبع می‌گردید. دارالفنون کتابخانه‌ای معتبر نیز داشت که بعدها به کتابخانۀ ملّی سپرده شد.

هشتاد سال پس از آغاز به کار دارالفنون، در سال ۱۳۰۸ ش. وزارت فرهنگ از مهندس مارکوف روسی خواست بنای دارالفنون را بازسازی کند. مارکوف دارالفنون را بر اساس آمیزه‌ای از معماری عصر هخامنشی و صفوی بازسازی کرد و به جز چند بخش محدود مانند حیاط و آب‌نما و ایوان حیاط شمالی، همه بخش‌ها را دگرگون کرد. این بنا از آن پس یکی از دبیرستان‌های پیشرو و شناخته شده تهران شد. پس از انقلاب، آموزش و پژوهش کاربری دارالفنون را از دبیرستان به مرکز آموزش تربیت معلم، خوابگاه و مرکز آموزش‌های ضمن خدمت تغییر داد و در ۱۳۷۵ نیز دارالفنون بسته شد و در سال ۱۳۷۸ از مکانی آموزشی به مرکزی پژوهشی تغییر کاربری داد.

ساختمان دارالفنون در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۵ به شماره ۱۷۴۸
در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد.

فهرست اسناد

ردیف	مشخصات اسناد
۱	عنوان سند: برنامه درسی مدرسه دارالفنون تاریخ سند: - شماره سند: ۲۹۷۰۱۳۹۴۷ تعداد برگ: ۱ برگ
۲	عنوان سند: روزنامه مدرسه دارالفنون: شرح کلاس‌های منعقده، نام دروس و معلمان آنها و ۰۰۰ تاریخ سند: ۱۴۸۰ق شماره سند: ۲۹۵۰۰۲۰۲۸ تعداد برگ: ۱ برگ
۳	عنوان سند: موافقت وزارت علوم و معارف با ایجاد انجمن طبی دارالخلافه در مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۲۵ق شماره سند: ۲۹۷۰۲۰۳۱۱ تعداد برگ: ۲ برگ
۴	عنوان سند: مراسلاتی درباره تعیین مدت خدمت و میزان حقوق رئیس ارکستر مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۲۹ق شماره سند: ۲۹۷۰۱۳۹۴۸ تعداد برگ: ۲ برگ
۵	عنوان سند: اعلام تشکیل کلاس موزیک در دارالفنون و شرایط ثبت نام تاریخ سند: ۱۳۳۰ق شماره سند: ۲۹۳۰۰۰۴۸ تعداد برگ: ۱ برگ
۶	عنوان سند: تقاضا از وزیر مختار ایران در پاریس برای انتخاب یک داروساز به منظور تعلیم داروسازی در مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۳۴ش شماره سند: ۲۹۷۰۲۰۰۹۳ تعداد برگ: ۲ برگ

ردیف	مشخصات اسناد
۷	عنوان سند: گزارش رئیس مدرسه دارالفنون درباره نحوه عملکرد مدرسان و شاگردان تاریخ سند: ۱۲۹۸ش شماره سند: ۲۹۷۰۱۴۰۰۱ تعداد برگ: ۱ برگ
۸	عنوان سند: تقاضای تدریس زبان انگلیسی در مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۰۳ش شماره سند: ۲۹۷۰۱۳۹۰۹ تعداد برگ: ۲ برگ
۹	عنوان سند: کارنامه یکی از دانشآموزان پایه ششم مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۰۴ش شماره سند: ۲۹۷۰۱۳۹۴۱ تعداد برگ: ۲ برگ
۱۰	عنوان سند: موافقت با پیشنهاد تأسیس کلاس ورزش درمدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۰۴ش شماره سند: ۲۹۷۰۱۵۱۲۵ تعداد برگ: ۱ برگ
۱۱	عنوان سند: قرارداد منعقده میان مسیو مارکف و وزارت معارف درباره مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۰۷ش شماره سند: ۲۹۰۰۰۱۰۰۴ تعداد برگ: ۱ برگ
۱۲	عنوان سند: صورت اسامی و مشخصات کارکنان مدرسه دارالفنون تاریخ سند: ۱۳۱۱ش شماره سند: ۲۹۷۰۱۴۰۱۱ تعداد برگ: ۳ برگ

ردیف	مشخصات اسناد
۱۳	<p>عنوان سند: چند قطعه عکس از آموزگاران و فارغ التحصیلان مدرسه دارالفنون</p> <p>تاریخ سند: ۱۳۱۸ ش</p> <p>شماره سند: ۲۹۷۰۱۵۳۶۳</p> <p>تعداد برگ: ۲ برگ</p>
۱۴	<p>عنوان سند: سالنامه دارالفنون</p> <p>تاریخ سند: ۱۳۲۷ ش</p> <p>شماره سند: ۲۹۷۰۱۷۸۷۶</p> <p>تعداد برگ: ۳ برگ</p>

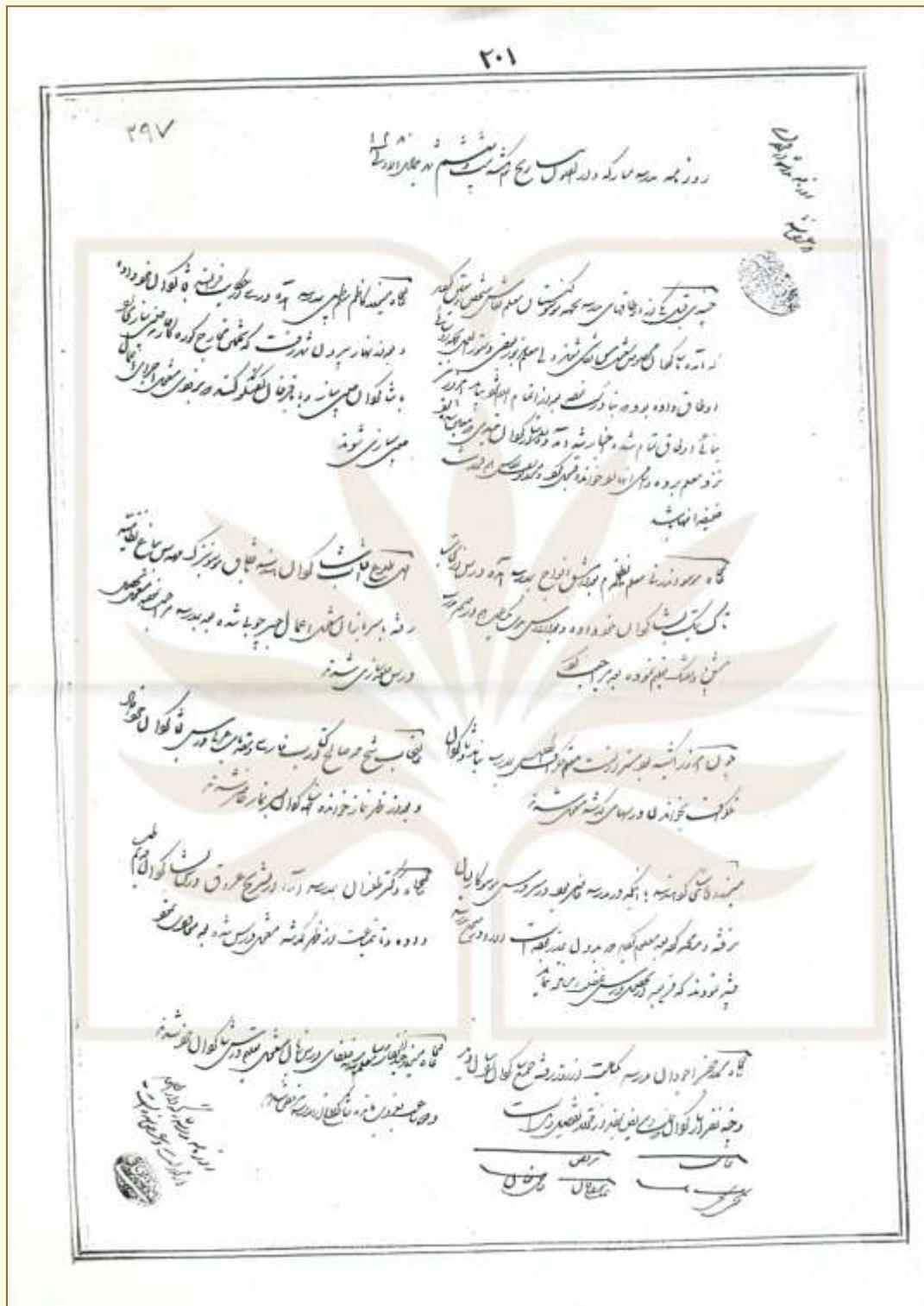
برنامه سند: عنوان

دروسی

مَدْرَسَةُ دَارِ الْفَنُونِ

عنوان سند: روزنامه مدرسه دارالفنون شامل شرح کلاس‌ها، نام دروس و اسامی مدرسان

عنوان سند: موافقہ وزارت علوم و معارف

با ایجاد انجمن طبی دارالخلافه در مدرسه دارالفنون

نجم طبی دانش رفقاء

١٣٦

عیشک در زنجیر است فر
ایجع امراضی پنجه که برای کشیده هاب نوادن رسیده

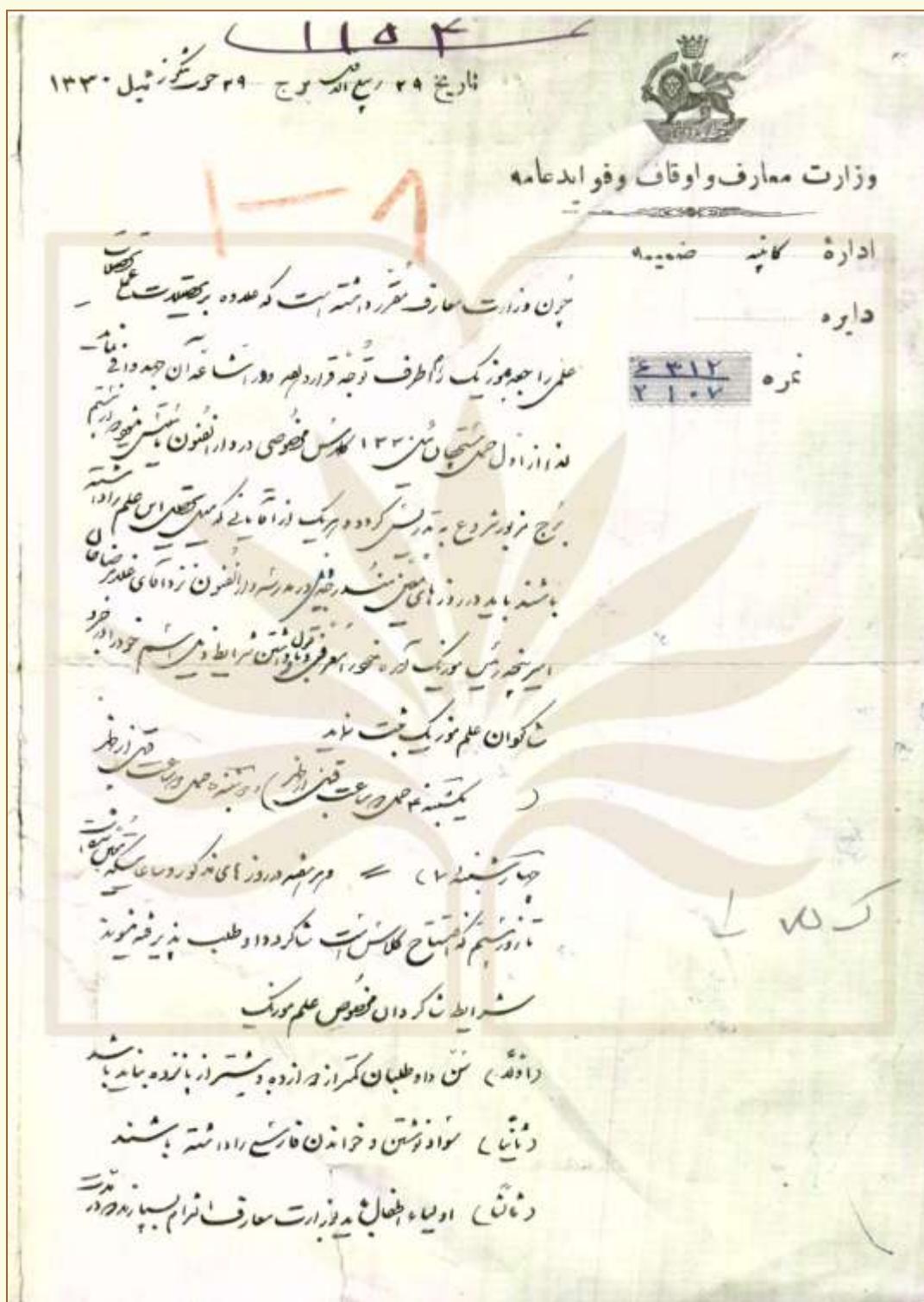
مِنْظَرُ الْمُرْسَلِينَ

هزاری بزرگ داشتند و این اعدام شدید مخصوصاً در این مکان
شکرده بودند و بسیاری از اینها که در طی زمان و زمانه های مختلف زنده باشند
میتوانند بجزء از اجرای این اعدام شدید باشند و از آنها خواسته شدند

دعا
اعزیز نبی خدا فرزاد عزیز است ریت و موهبت کنند
شیخ خوید کرد

سدا
هر یکی ز درجا از این فرم را می بینید که این کتاب دو پر مزود است با اینچه و پنجه
دش کرد و آن مرتبه ای می شد که عذر از خود غمگیر را تقدیر نمایند تو من
و پسر از این شکر پیرامیت می کنند تا میان گلکنی ز داد و خواهد نهاد
و وضع قبه شدن در گلکنی اتفاق نمی آمد و این متوجه خود بجهش بعد از
میعنی خوبی کشیده

عنوان سند: مراسلاتی درباره تعیین مدت خدمت و میزان حقوق وئیس ارگستر مدرسہ دارالفنون

مذکور
الشروع
فیصلہ

وزارت معارف و فواید عامه

سوانح رفته می سایت

مود خا نثار شا ۱۳۲۸ نمره ۱۵۰

جعفر بن عبد الله

رسانی از دلخواه می‌گیرند و در اینجا نیز مذکور شده است که این روش تواند میزان خود را در میان افراد متفاوت را برابر کند.

دیان مطلع عظیم و حب ای کوچ مطلع عظیم و حب

می دست که در فنون بزرگ دارای این میزان از تسلط و مهارت باشد

مودعه ای این دن باید خود را در میان خود نگذاریم و این دلیل این است که خود را در میان خود نگذاریم

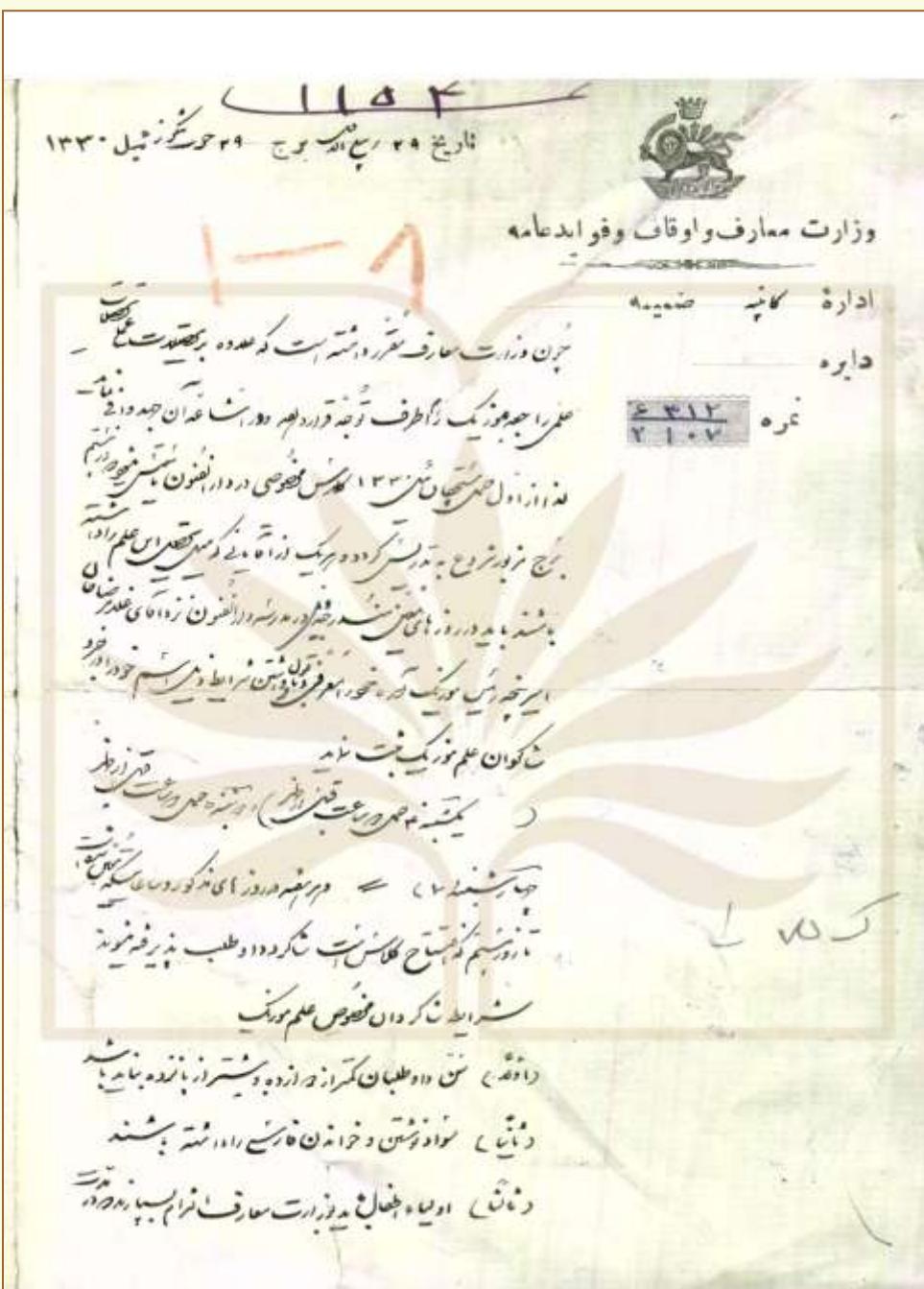
ام دیگر دارم هر دلخواه می خواهم از این بحث خلاصه کنم

عبد الرحمن بن مهران بن عبد الله

سکونت و حیلچه میخواسته باشید از هزار گلوره علیم ۴۰۰ متر عرض خود را که در

و حمد لله رب العالمين و ملائكته و نبيه و ائمته و اوصيكم بالصبر على ما يعذبكم من اذى الله

عنوان سند: اعلام قشگیل گلاس موزیک در دارالفنون و شرایط ثبت فام

کھنر ایا بسچ نیم در سه دو سیم تیز نه هشته پنهان لیکان خوار از مرسر فارج نه

اگر فرج نبود برا سرمه کھنر در مر سینخ بخان غارچ کھنر ایا نه

زیل کیم بر بیان خوارش بخچه رشت کرد از جهد برند مکافر برست کھنر ایا نه

خوارش فیز بیل صبر کند آیان گزیده کمایه بفرز و کشی در مر سه خوارش نه

برای کھنر عیت ایا بیل سیم سیم مر غرب کب لیکان میل سیم نه

شکر دان بخور هشتم زبان فرسته و جذاب دیج ب دجد عاله نه سرمه را در همه

در اصلون در عیت خوار ایا نت هاس بکش کھنر ناینیه برق پکر ایم

اگر ایقا قاش کرد مر کرام لدر سه کھدیده فوق راه بند عیت سر زند آیان کھنر نه

مر سیز دستین در وقت آیان سای نهایا در ایام دلیر بیخه بسته میں آن کو ایجا

کھوچ کرد ایام نه مر من در فرج خوار بجو از مر سر فرج خوار میود

بهراد آیام کھنر کرنی میں دیکم دریج بیات بزیم سه سه میود

خواره نه سر زان بحسب نیفت ده سرداد شفیر است دلی بقر ایم

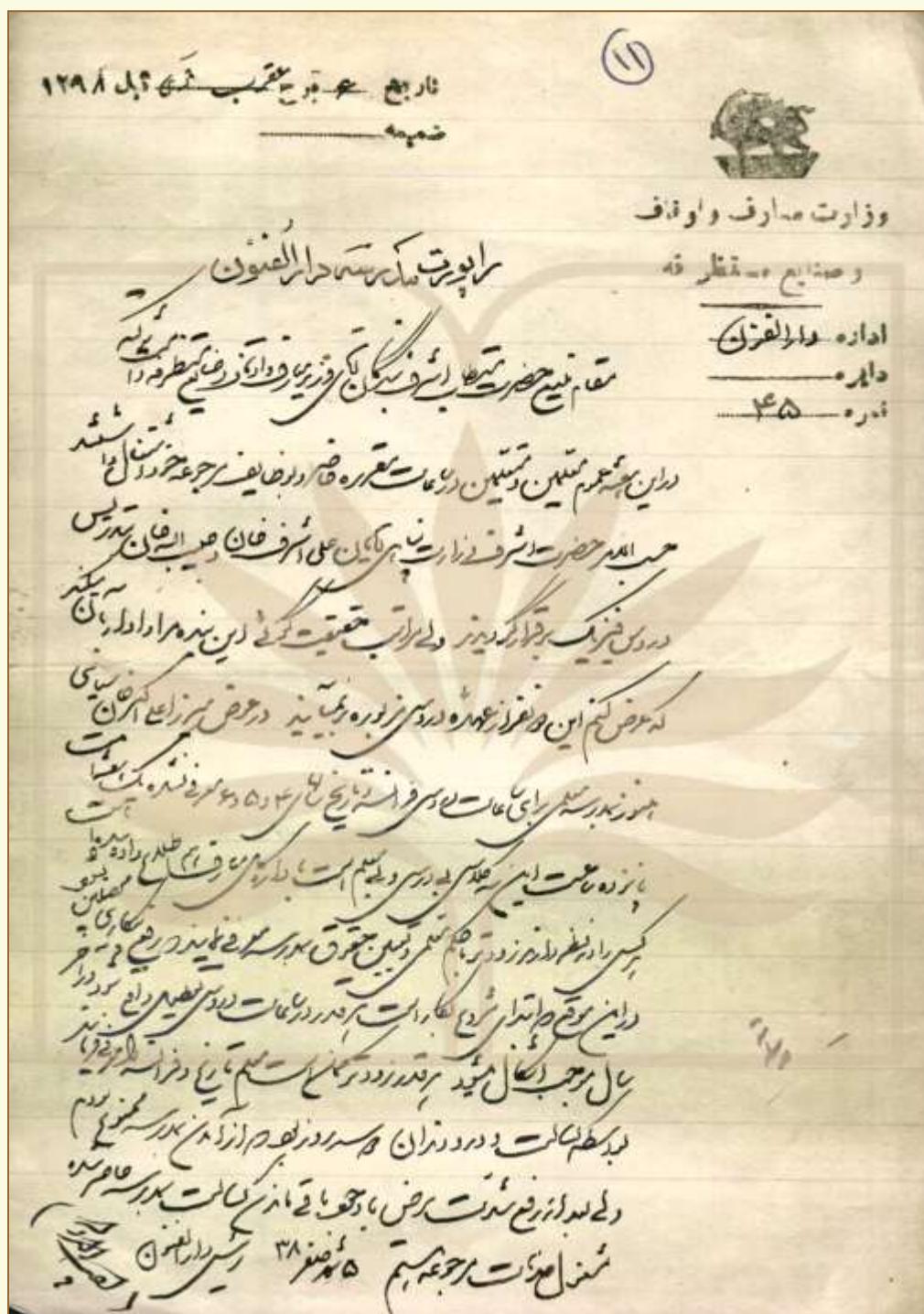
عنوان سند: تقاضا از وزیر مختار ایران در پاریس برای انتخاب یک داروساز به منظور قلعیم داروسازی در مدرسه دارالفنون

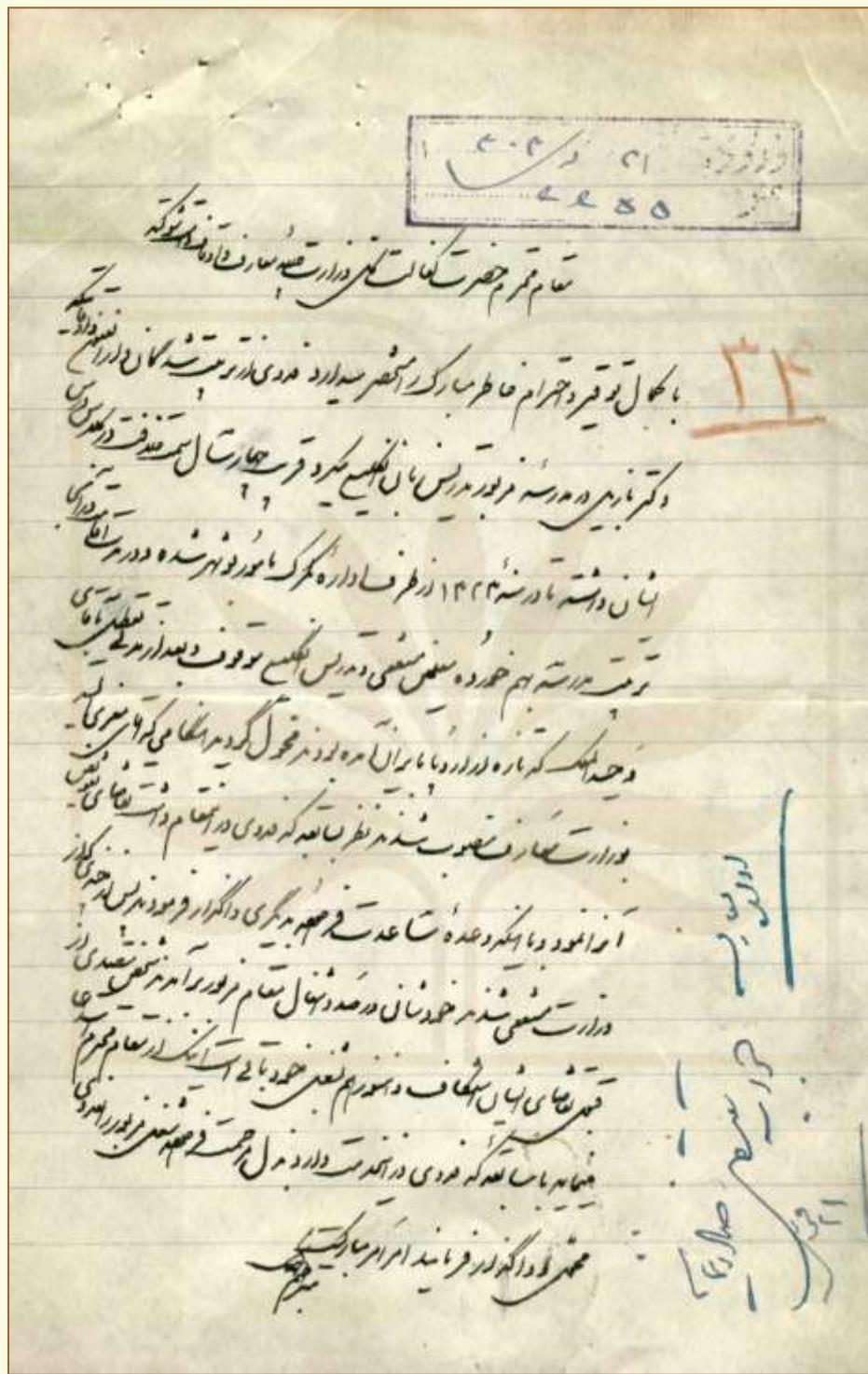
و سیده فروشنده مصلح دو سد عده است و آن دوں عده نسبت بهید و تر فیه کار خواسته اند
هر از طرف خفره لای در بخام یعنی در مکانه و گاهی هم شفیعیت و گاهی هم تو خوب خود و خیه است جای
متوجه لای هم خواه بتو ز این در ترتیب یعنی کار ضرور و فور است ایند و درم بخود و صدر از اینه اند لای
لذت مده فرجه دیگر ندارد اطبله بست ایکه فرآ خوش تکلف المسع فریاده هم ترتیب در کت ادم کنم تو و هم
سیر کن ازم بز بعید را که که

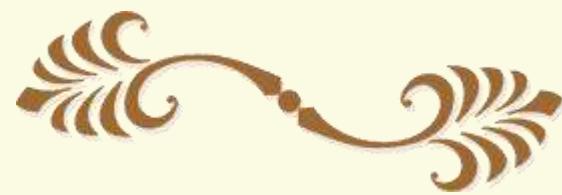

عنوان سند: گزارش و نیس مدرسہ دارالفنون درباره نحوه عملگرد مدرسان و شاگردان

عنوان سند: تقاضای تدریس زبان انگلیسی در مدرسه دارالفنون

نمره عمومی (۹)

فع مسوده
موضوع مسوده
ضمنه
مستول بالکووس

وزارت معارف و اوقاف
و صنایع مستظرفة
اداره تحریر
دایرہ میراث

نمره عمومی
نمره مخصوصی
کارتن
دیگرها

دارای رسم اکتوبریس برق ناریونیت ۲۰۱۳

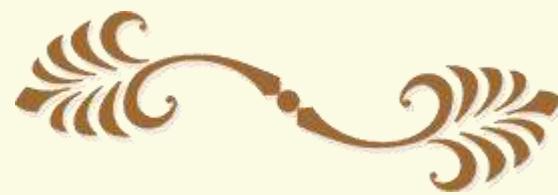
آموزش اسلام شخص مردان شهید تهرانی و ملکی ملائمه
رسانی نموده به شرکت محل شد و این شرکت تکراراً این مبلغ را دستخواز
در پر این فیض از دارالافتخار فیض سپاه خادم و شهید از
کوهد کار خود خواهد برداشت و حجت طاری می‌باشد. رایت اولیه
طافر رفت ای سید ابراهیم ابراهیمی دیر در پر این فیض دعای
آن لذت خوش باشند

سید ابراهیم ابراهیمی سید ابراهیم ابراهیمی

عنوان سند: کارنامہ پکی از دافتاش آموزان پایہ ششم مدرسہ دارالفنون

نام	بیان	فرزند	اگر نہ	نشیج	تاریخ	نہست	جبر	فیکٹ	فتحہ	شیر	فلز	بلیسٹر	پریسٹر	میر	میر	شناخت	مشترک	مشترک	مشترک	مشترک
۱۶	-۷	-۸	-۱	-۹	-۱	-۱۳	-۹	-۷	-۷	-۴	-۷	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۱۱	۱۰	۱۱

Ask

۱۴۲۱ - دی ۱۳۹۰

دارالفنون و میراث فرهنگی ایران
دفتر اسناد و کتابخانه ملی
دانشگاه علامه طباطبائی

کتاب

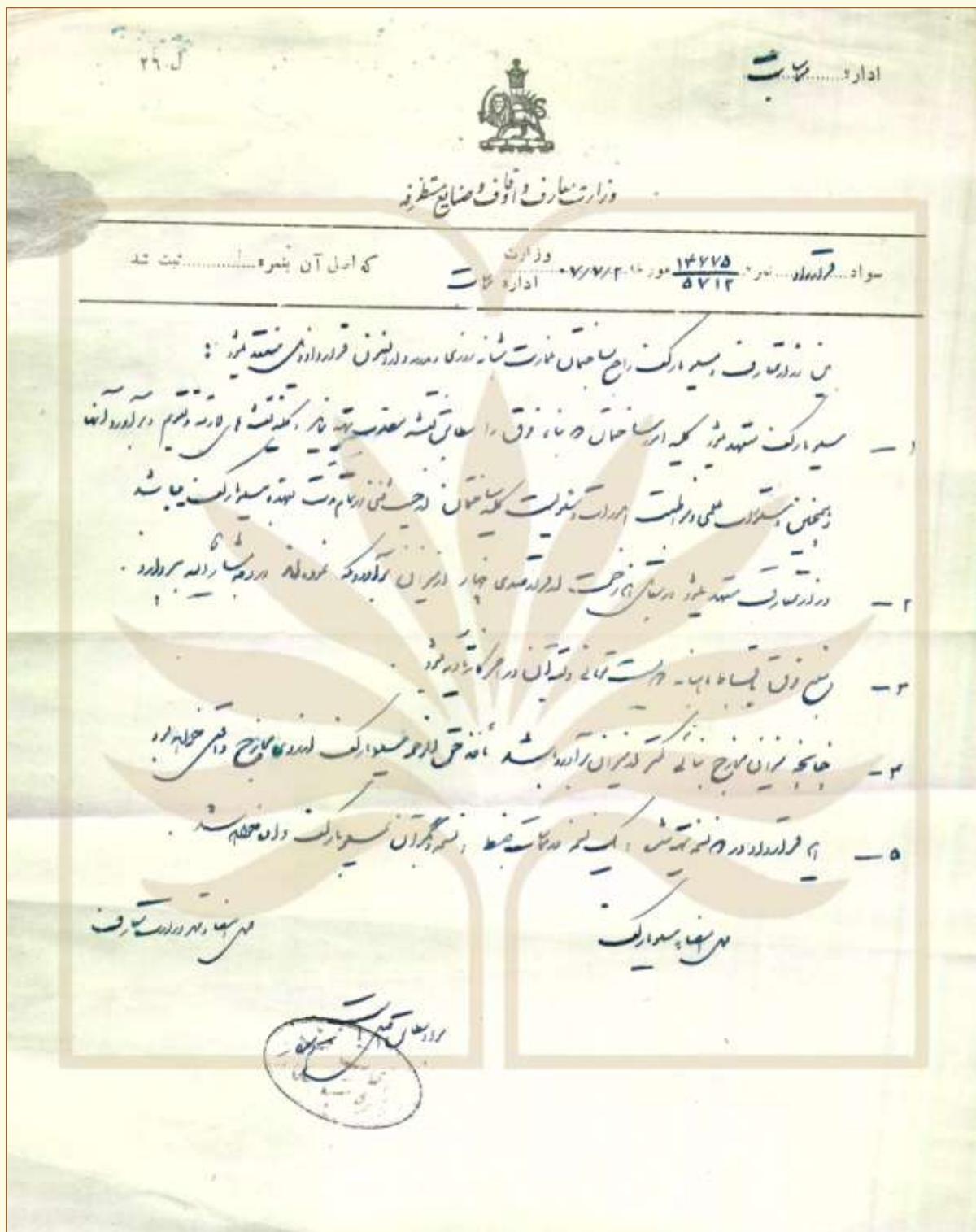
اسم	فارسی	فرانسه	هیئت	فیلم و شیخی	جبر	متاتن	دیگر چیزی	تاریخ	کتاب
میرزا محمد حسن	۱۸۵	-۹	-۹	۱۱	۱۵	۱۱	۱۲,۸۵	۱۲	۷ - ۱۲

۱۴۲۱ - دی ۱۳۹۰

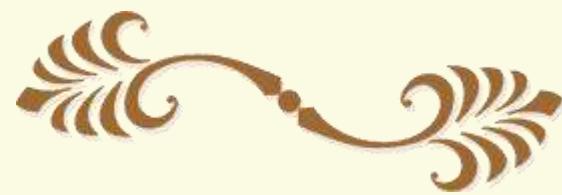
عنوان سند: موافقت با پیشنهاد تأسیس کلاس ورزش در مدرسه دارالفنون

عنوان سند: قرارداد منعقدہ میان سیو مارکٹ و وزارت معارف دربارہ مدرسہ دارالفنون

عنوان سند: صورت اسامی و مشخصات کارگنان مدرسه دارالفنون

۱۳۹۹ ب تاریخ ۲۸ آبان ماه
نمره ۳۷۸ ضمیمه امیر

وزارت معارف و اوقاف صالح طرف

مدرسه دارالفنون

محامیت کنالت وزارت اجلاد مخصوص رئیس شد

در جواز سیده عالی ۱۳۹۹/۰۶/۲۹ صادره لازم دارد مقدم پرسنر صدر آیینه کارگاه کارگاه کارگاه این در طبع و تحریر

آمیز و در حینه اتفاق داشت.

امیر زریم
۱۳۹۸

وزارت اوقاف و امور خارجی
امیر زریم

۱۳۹۸/۰۶/۲۹
۷۱۹۸

عنوان سند: هکسی از آموزگاران و فارغ التحصیلان مدرسه دارالفنون

۱- لار بیگ خزری نیز در چنین ۲- لار احمد بن طهم در چه سان ۳- لار دیمیان و سرمه خوار

۱۹ نهم میوری ۱۳۹۶ در حکم قویانه

دُوَّلَاتِ مُتَّرَدِّعٍ فِي قَبْلَةِ الْمَسْكَنِ

عنوان سند: عکسی از آموزگاران و فارغ التحصیلان مدرسه هلو الفنون

۱۸ - ۱۹

الشُّرُقُ

از طرف دست صفت اول نشسته: ۱- آن را مطغی و بی داد پس سر - ۲- آن را اصرار کنندگی تسلیم در پتن - ۳- آن را دراد پرسید - ۴- آن را زنده دارد پس - ۵- آن را زنده نمایند جیزه شفیعی
کوششان این پیش از ۱۹ آن می خواهد از آن پس به جهوده
آن فرزند را در پیش درود می کند - ۶- آن را شخوار - ۷- آن را فراز - ۸- آن را پیشید - ۹- آن را پیشیدن - آن را پیشیدن برداشت - ۱۰- آن را اصرار - ۱۱- آن را دراد فراز اول می خواهد جیزه شفیعی
۱۲- آن را درودت - ۱۳- پیش - ۱۴- نیمه پیش از دزد - ۱۵- پیش از دزد - ۱۶- پیش از دزد - ۱۷- پیش از دزد - ۱۸- دزد را درود - ۱۹- صابر - ۲۰- خوش - ۲۱- کهودان - ۲۲- پیش از دزد - ۲۳- شفیع -

دُبَيْ - زُورِق - سُقُمْر - عَطَّيْه.

8
9

عنوان سند: تصویر قدادی از آموزگاران مدرسه دارالفنون سالنامه دارالفنون

عدد از معلمین قدیم دارالفنون

ردیف ایستاده از راست بچپ یحیی خان مترجم توپخانه - مادروس خان

معلم زبان روسی - جناب آقای مهدیقلیخان هدایت مخبر السلطنه معلم و مترجم
زبان آلمانی - مرحوم علی اکبرخان مزین السلطنه معلم زبان فرانسه و تقاشی و معاون
موزیک - مرحوم دکتر امان الله خان خلبان کلام طب و معاون دکتر آلبومعلم طب
ردیف نشته از راست به چپ - مرحوم باقر خان معلم شیمی و معدن

شناختی - مرحوم دکتر محمد خان کرمانشاهی رئیس مریضخانه دولتی - مرحوم
میرزا کاظم معلم طبیعتات - مرحوم علی اکبرخان رئیس الاطباء معلم طب - مرحوم
میرزا ابوالقاسم نائینی سلطان الحکماء معلم طب ایرانی - مرحوم میرزا ایخان
آمنه الحکماء رئیس قسمت آبله کوبی

عنوان سند: شعری درباره مدرسه

دارالفنون

سالنامه دارالفنون

شاعر آقای حسین سرور، نیشابور

بند اول

ای کاخ دارالفنون بوستان ما	بر فروز از دل ای محبم جان ما
ما را از دل ارجان	صاحب ایمان فخر ایران کن
ما را بادل روشن	خادم میهن نسل جان کن
رنده با و جادو ای و شور بوستان ما	داستان شوق و شور بوستان ما
چون فرج مصرا دار آسمان ما	نآبد بسته جان نشان

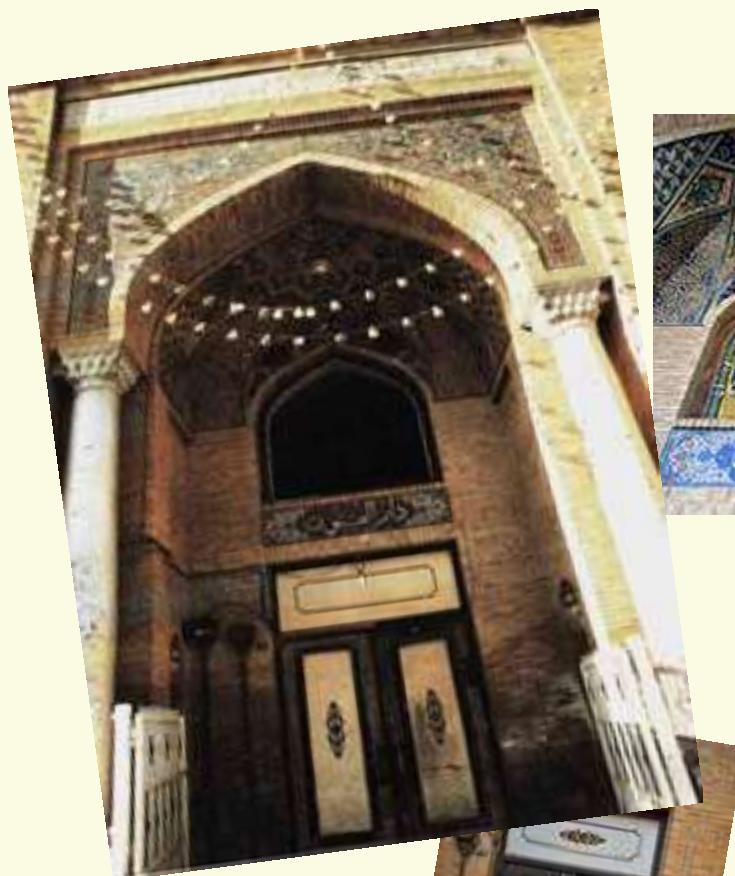
بند دوم

ای روشن از نور بوستان ما	مشعل تابان کار و آن ما
از تو	نگریشان همزدگانی
از ما	بسته کوش فرج ای
رنده با و جادو ای و شور بوستان ما	داستان شوق و شور بوستان ما
چون فشرغ مصرا دار آسمان ما	نآبد بسته جان نشان

تجھیز: سوزنی

سرود دارالفنون - آهنگ از آقای مهدی خالدی

فریاد ای ای ای ای ای ای ای

پایان